

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2025. október 15.

TÖRTÉNELEM

KÖZÉPSZINTŰ

ÍRÁSBELI VIZSGA

2025. október 15. 8:00

Időtartam: 180 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

OKTATÁSI HIVATAL

Fontos tudnivalók

Egyértelmű válaszokat adjon, egyértelmű jelöléseket alkalmazzon – javítás esetén is!

Válaszaiban **a lényeg** megfogalmazására törekedjen, **ne lépje túl a rendelkezésre álló kipontozott helyet!**

Csak annyi válaszelemet írjon, amennyit a feladat kér! (Ha többet ír, a beírás sorrendjében értékeljük válaszait.)

Kérjük, **kék színű** tollat használjon!

A feladatok megoldásakor tartsa szem előtt az alábbi javaslatokat!

- Olvassa el figyelmesen a feladatokat!
- Kövesse figyelmesen a feladatlap utasításait!
- Tudatosítsa, hány részfeladatból áll a feladat, és oldja meg az összeset!
- Tanulmányozza a feladatokhoz kapcsolódó forrásokat (kép, ábra, szöveg, térkép)!
- Válaszait gondos mérlegelés után, lehetőleg javítás nélkül írja le!
- A feladatok megoldásához használhatja a megengedett segédeszközöket: a középiskolai történelmi atlasz térképeit és a helyesírási szótárt. Ügyeljen a pontos helyesíráásra!

Javaslatok a szöveges, kifejtendő feladatok kidolgozásához:

1. Helyezze el időben és térben a feladatban megjelölt problémát!
2. Használja fel a feladat megértéséhez a forrásokat, illetve a középiskolai történelmi atlaszt!
3. Gyűjtse össze azokat az általános fogalmakat (pl. fejlődés, változás, termelés), illetve az adott korszakhoz kapcsolódó fogalmakat (pl. várjobbágyság, céh, személyi kultusz), melyekkel az adott probléma bemutatható!
4. Építse be fogalmazásába a forrásokból megszerezhető információkat, következtetéseket!
5. Tárja fel a probléma előzményeit, okait, következményeit!
6. Építse be mondanivalójába önálló ismereteit, nézőpontját, véleményét!
7. Ha szükséges, készítsen vázlatot, illetve piskozatot!
8. Ügyeljen arra, hogy mondatai világosak legyenek!
9. Szerkessze meg szövegét, és figyeljen a helyesírássra is!

Tájékoztatásul:

Az esszé javításának szempontjai:

- a feladat megértése,
- megfelelés a tartalmi követelményeknek,
- a válasz megszerkesztettsége, logikussága, nyelvhelyessége és helyesírása.

Eredményes munkát kívánunk!

I. EGYSZERŰ, RÖVID VÁLASZT IGÉNYLŐ FELADATOK

1. A feladat az ókori Athén történetéhez kapcsolódik.

Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

A) „Periklész kétségtelenül nagyon óvatos volt szónoklataiban; valahányszor felment a szószékre, imádkozott az istenekhez, hogy a beszéd tárgyához nem illő szó ki ne jöjjön a száján. Írott műveket nem hagyott hátra, néhány általa megfogalmazott törvényjavaslat szövegén kívül. [...] Ezenfelül Kimónt mint Spárta barátját és a nép ellenségét, osztrakiszmossal száműzette, hiába volt vagyonos és előkelő származású, hiába aratott oly sok győzelmet a barbárok felett [...]. A törvény az osztrakiszmossal kimondott száműzetés idejét tíz évben szabta meg.” (Plutarkhosz ókori történetíró, Kr. u. 1–2. század)

a) Adja meg az A) betűjelű forrásban „osztrakiszmosznak” nevezett intézkedés magyar elnevezését!

.....

b) Nevezze meg azt az intézményt, ahol Periklész az A) betűjelű forrásban említett szónoklatait tartotta, és ahol az osztrakiszmosz zajlott!

.....

B) „És itt nemcsak rövid ideig tartó virágzásról volt szó: [Periklész] negyven éven át tartotta az első helyet olyan emberek között, mint Ephialtész, Leókratész, Mürónidész, Kimón, Tolmidész és Thuküdidész [athéni politikusok]. Thuküdidész bukása és száműzetése után nem kevesebb, mint tizenöt éven át megszakítás nélkül övé volt az uralom, és minden évben újra vezérnek választották.” (Plutarkhosz ókori történetíró, Kr. u. 1–2. század)

c) Nevezze meg a B) betűjelű forrásban említett vezéri tisztséget idegen eredetű szakkifejezéssel!

.....

d) A B) betűjelű forrásban említetten kívül a legtöbb athéni politikai tisztséget sorsolással töltötték be. Fogalmazza meg röviden, miért tarthatták ezt az athéniaiak a demokráciával összeegyeztethetőnek!

.....

4 pont	
--------	--

2. A feladat az arab hódításhoz kapcsolódik.

Oldja meg a feladatokat a forrás és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

„Az Úr sírját [...] a szaracénok [értsd: arabok] elpusztították. [...] [Al-Hakim] nagy keresztényüldözést hajtott végre, és olyan törvényt alkotott, amely megkövetelte, hogy minden keresztény [...] térjen [...a]... hitre, máskülönben elkobozzák a javait, vagy megölik őket. Így történt, hogy számtalan keresztény tért át [...], és senki sem volt méltó a halálra Krisztusban, csak a [...] pátriárka, akit a legkülönbébb kínzásokkal öltek meg [...]. A Szent Sír-bazilikát szintén lerombolták az alapjaiig.” (Ademarus Cabannensis 11. századi francia történetíró)

a) Nevezze meg azt a vallást, melynek nevét az [a] betűjel helyettesíti a szövegben!

.....

b) A forrásban említett Al-Hakim a Közel-Keletet és Észak-Afrikát elfoglaló birodalom teljhatalommal bíró vallási és világi vezetője volt. Nevezze meg tisztségét!

.....

c) Nevezze meg azt a várost, ahol a forrásban leírt események zajlottak!

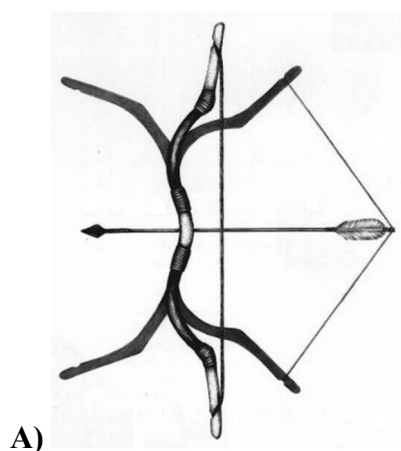
.....

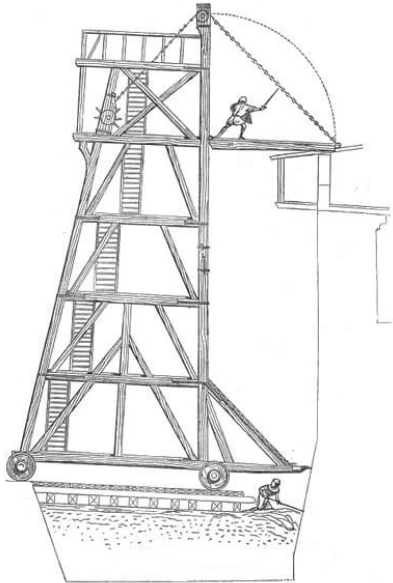
d) Miért volt kiemelkedően fontos a forrásban leírtak helyszíne a keresztény szerző számára? Említsen egy eseményt!

.....

4 pont	
--------	--

3. A feladat a 10. századi magyar támadó hadjáratokhoz / kalandozásokhoz kapcsolódik. Oldja meg a feladatot a források és ismeretei segítségével! Elemenként 1 pont.

C)

D)

a) Válassza ki a képi források közül a 10. századi magyarok legjellemzőbb fegyverét! Írja a pontozott vonalra az egyetlen megfelelő kép betűjelét!

.....

A 10. századi magyar támadó hadjáratok (A támadó hadjáratokat a térképen nyilak jelölik.)

b) Melyik területet támadták meg legtöbbször a magyarok? Karikázza be az egyetlen helyes válasz sorszámát!

1. a Bizánci Birodalmat

2. a későbbi Franciaország területét

3. német területeket

c) Fogalmazza meg a támadó hadjáratok egy lényeges célját!

.....

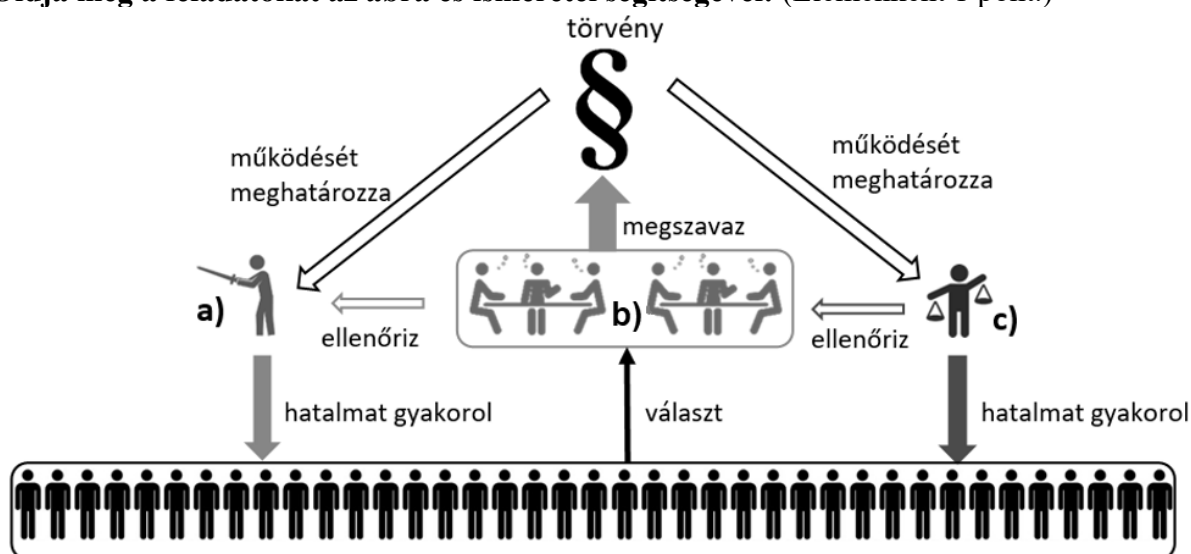
d) Melyik állítás írja le a nyugati irányú támadó hadjáratok befejezésének egy okát?
Karikázza be az egyetlen helyes válasz sorszámát!

1. Belviszály alakult ki a magyar törzsek között.
2. Az ellenség kiismerte a magyarok harcmódorát.
3. A csehek és a bajorok a magyar fejedelem hűbéresei lettek.

4 pont

4. A feladat a felvilágosodás korának államelméleteihez kapcsolódik.

Oldja meg a feladatokat az ábra és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

Montesquieu elképzelése az ideális államszervezetről

Nevezze meg az ábrán betűvel jelölt három hatalmi ágat! Írja a válaszokat a pontozott vonalakra!

- a) hatalmi ág
- b) hatalmi ág
- c) hatalmi ág

d) Mit akart elkerülni Montesquieu azzal, hogy a három hatalmi ág egymástól való elválasztását javasolta?

.....

4 pont

5. A feladat a mohácsi csatához kapcsolódik. (komplex tesztfeladat)**Oldja meg a feladatokat a forrás és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)**

„Felséged azt írta [...], hogy a gázlókat [a folyók sekély vizű átkelőhelyeit] úgy őriztessem, hogy az ellenség ne kelhessen át a Száván ezekre a részekre. Ez mindenki véleménye szerint valóban így is lehetett volna, ha azok az urak, akiket a felséged ideküldött, nem rákháton [mintha háttal előre mennének] haladtak volna ide lejövet, és ha szent felséged vissza nem hívta volna őket más helyekre. [...] Így hát arra kényszerülünk, hogy nemcsak a Száván, hanem még a Dunán is kénytelen-kelletlen átengedjük az ellenséget. Nincs ugyanis kivel ellenállnom. [...]

Felséged gyalogosainak is, akik a várban [Péterváradon] vannak, lejár a hónapjuk; egyben nagyon félek is attól, hogy valamennyien elszöknek, és üresen hagyják ezt a várat. Mert Isten a tanúm, hogy nekem nincs mit adnom nekik. Az egyházak ezüst felszerelési tárgyait pedig ne adja nekem Felséged, [...] hiszen itt nincsenek pénzverők, sem olyan emberek, akiknek elzálogosíthatnám őket. [...]

Értesültem róla, hogy [a szultán] egyelőre nem vonja össze a hajóhadát, míg ezt a várat, ahogy ígérte, be nem veszi.” (Tomori Pál kalocsai érsek, fővezér levele a mohácsi csata előtt, 1526. július)

a) Kinek írta a levelet Tomori Pál? Nevezze meg a személyt!

b) Mely, a török elleni védekezést megnehezítő körülményeket említ a forrás? Nevezzen meg saját szavaival hármat közülük!

1.

2.

3.

c) A déli határ védelmét elősegítő tényezők közül melyek igazolhatók a forrás alapján? Karikázza be a két helyes válasz sorszámát!

1. a Kárpátok hegyláncai

2. a végvárrendszer megmaradt várai

3. a területen húzódó hatalmas mocsarak

4. a határon futó nagyobb folyók

5. a határtól délre állomásozó keresztény seregek

6 pont	
--------	--

6. A feladat az első ipari forradalommal kapcsolatos.**Oldja meg a feladatokat a forrás és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)**

„A liverpooli és manchesteri vasútvonal [...] a liverpooli Crown Street állomástól a manchesteri Water Street állomásig tart, ami harmincegy mérföldet jelent. Elsődleges célja az volt, hogy jobb összeköttetést biztosítson a fontos kereskedelmi város, Liverpool és a nagy manchesteri gyárnegyed, valamint [...] Warrington és Newton-le-Willows városok között. [...] Korábban a postakocsikkal történő utazás csaknem egy teljes napot vett igénybe, míg a vasúton alig több mint egy óra alatt megtehető. A mozdonyok zaja és füstje panaszok tárgyát képezte azok körében, akik a vasútvonalak közelében éltek, de ezeket a kellemetlenségeket nagyrészt figyelmen kívül hagyták a gyors közlekedés és a kereskedelmi fellendülés által biztosított hatalmas előnyök miatt. (Francis Whishaw mérnök leírása, 1842)

a) A vasútépítés mely előnyei jelennek meg a forrás szövegében? Karikázza be a két helyes állítás sorszámát!

1. A vasút fellendítette az áruszállítást.
2. A vasútépítés hatására a lakosság a falvakból a városokba áramlott.
3. A vasút csökkentette a menetidőt.
4. A vasútépítés fellendítette a nehézipart.
5. A vasút hozzájárult a népességnövekedéshez.

b) Fogalmazza meg saját szavaival, hogy a vasút mely hátrányára utal a szöveg!

.....

c) Fogalmazza meg, mi volt Liverpool kikötőjének jelentősége a manchesteri textilipar szempontjából!

.....

4 pont	
--------	--

7. A feladat a dualizmus nemzetiségeivel kapcsolatos.**Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei alapján! (Elemenként 1 pont.)**

A) „A Székelyföld és a Nagyalföld kompakt [egy tömbben élő] magyarsága közötti összeköttetés megszakadt, illetve megszakadóban van. [...] »Ezen vidék [értsd: a Székelyföld és a Nagyalföld közötti terület] át van szöve magyar többségű szigetekkel, és majdnem minden községben találunk kisebb-nagyobb magyar kisebbségeket. Ezek azok a pontok, melyekre támaszkodva egy céltudatos nemzeti politika [...] még kiköszörülheti a múlt századok csapásait.«” (Bethlen István országgyűlési képviselő 1907-es véleményét idézi Romsics Ignác történész)

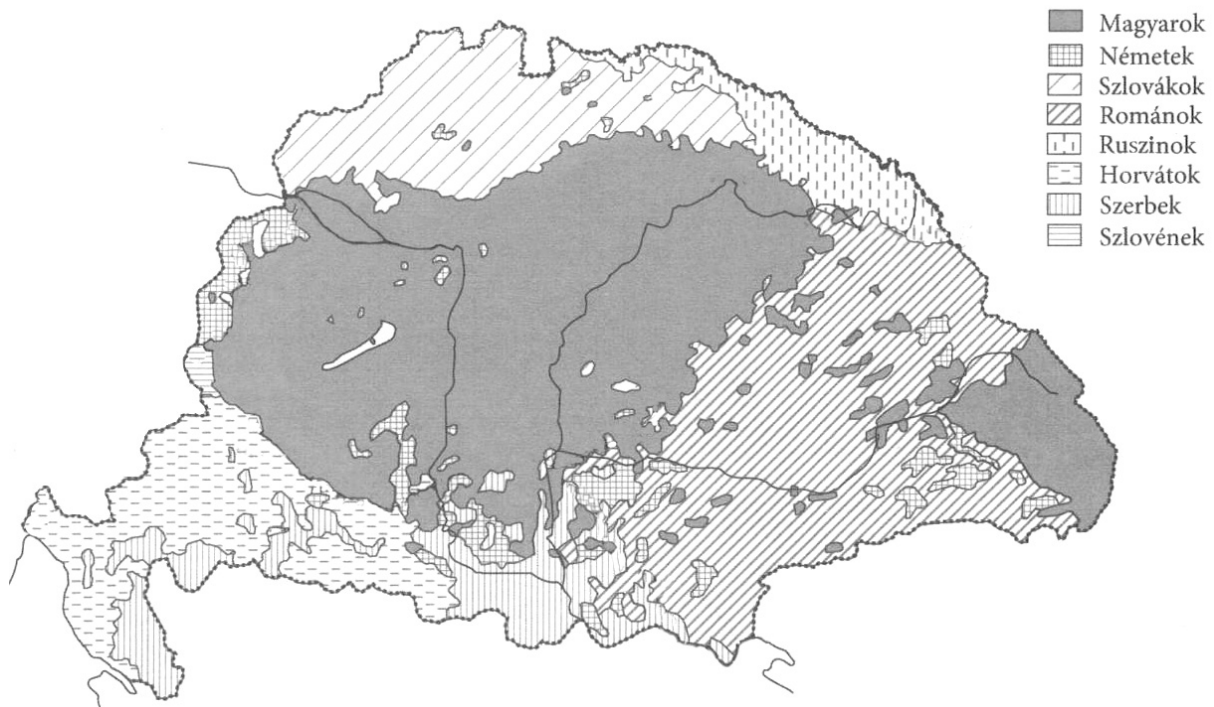
a) Mely nemzetiség növekvő lélekszámával szemben sürgetett „céltudatos nemzeti politikát” Bethlen István?

.....

b) Mely intézkedést érthette a „céltudatos nemzeti politika” kifejezés alatt Bethlen István? Karikázza be az egyetlen helyes válasz sorszámát!

1. A magyar nyelv államnyelvvé nyilvánítása.
2. A magyar nyelvű ügyintézés lehetőségének biztosítása a hivatalokban.
3. Magyar parasztok földhöz juttatása az említett területeken.

B) „Hat éve már hogy a földművelésügyi miniszter a haladás mécsével bevilágított a kárpátmenti hegyvidék félreeső völgyeibe. [...] A hazafias [...] [helyi] klérus [papság] önzetlen közreműködése [...] nagyban elősegíti a kitűzött nagy cél megközelítését, felépíteni a szegény hegyvidéki nép jobb jövőjét.” (Az északkárpátmenti hegyvidéki nép gazdasági helyzetének javítására irányuló állami segítő akciók évi működésének ismertetése, 1904)

A dualizmus kori Magyarország etnikai térképe

c) Mely nemzetiséghez tartozott a forrásban említett „hegyvidéki nép”? Döntse el a térkép segítségével! Karikázza be az egyetlen helyes válasz sorszámát!

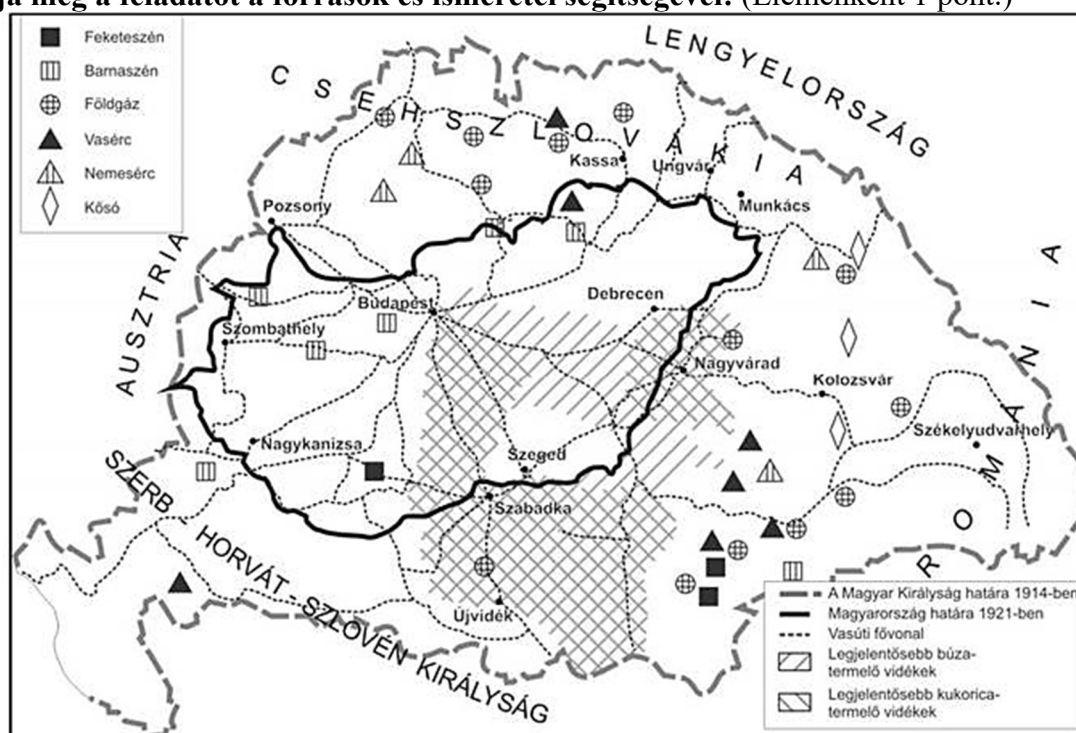
1. német
2. ruszin
3. szerb

d) A forrásban említett „hegyvidéki nép” körében nem jelent meg erős elszakadási törekvés a korszakban. Döntse el, mi lehetett ennek az oka! Karikázza be az egyetlen helyes válasz sorszámát!

1. A magyar hatóságok durva fellépése miatt, ugyanis nem biztosították a nemzeti nyelven zajló alapfokú oktatást.
2. A forrásban bemutatott akció eredményeként olyan gyorsan asszimilálódtak a többségi magyarsághoz, hogy a korszak végére lényegében elfogyott ez a nemzetiség.
3. Az évszázados gazdasági nehézségek és hagyományosabb társadalmi szerkezet miatt nem alakult ki erős, a nemzetiségi célokat képviselő polgári-értelmiségi réteg.

4 pont

8. A feladat a trianoni békeszerződés gazdasági következményeivel kapcsolatos. Oldja meg a feladatot a források és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

A trianoni békeszerződés gazdasági vonatkozásai

Válassza ki a térkép és ismeretei segítségével a helyes állításokat! Karikázza be a négy helyes állítás sorszámát!

1. A nyersanyagban leggazdagabb elcsatolt terület Kárpátalja volt.
2. A trianoni Magyarországon visszaesett a nehézipari termelés.
3. A trianoni Magyarországon a barnaszén jelentősége felértékelődött.
4. A malomipart nem érintették a trianoni határváltozások.
5. A magyar vasúthálózat Budapest-központúsága megszűnt.
6. Voltak olyan nyersanyagok, amelyek lelőhelyeit kivétel nélkül elcsatolták.
7. A hazai földgázkitermelés kielégítette a trianoni Magyarország energiaigényét.
8. A határok kijelölésében szerepet játszott a vasútvonalak elhelyezkedése is.

4 pont

9. A feladat a második világháború jellemzőihez kapcsolódik.**Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei alapján!** (Elemenként 1 pont.)

A) „1. Minden olyan települést el kell pusztítani és fel kell égetni, amelyben német csapatok tartózkodnak. A megadott kiterjedésen belül a települések megsemmisítésére széleskörűen alkalmazni kell a légierőt, a tüzérségi és aknavetőtüzet [...] és partizáncsoportokat.

2. E célból minden ezredben 20–30 fős vadászkülönítmények állítandók fel azzal a feladattal, hogy a települések felrobbantását és felgyújtását végrehajtsák. [...] A lakosság soraiban azt kell terjeszteni, hogy a falvakat és helységeket a németek gyújtották fel.” (Sztálin 1941. november 17-én kiadott parancsa)

B) „Általánosságban az ellenségre mért csapásaink erejét nagyban fokozta a partizán-hadsereg tevékenysége, amelyet a helyi illegális pártszervezetek állandó és fáradhatatlan munkája mellett a központból szerveztek és irányítottak. Erősödött a partizánok és a reguláris hadsereg együttműködése. A partizánok megszerezték az ellenségre vonatkozó adatokat, pusztították tartalékaikat, elvágták közlekedési útjait, megghiúsították csapat- és fegyverszállításait.” (Zsukov marsall visszaemlékezése)

C) „[Május 7.] Amikor megközelítettük a falut, a partizánok a templomtoronyból ránk lőttek. Visszafordultunk, és azt a parancsot kaptam Házas századostól, hogy gyűjtsam fel a falut foszforgránátokkal. Ezután az égő falun vonult a zászlóalj tovább. [...] [Május 26.] Este a kivezető útnál lévő katonáknál menekülő asszonyok akartak kimenni szamarakkal, hátukon zsákokkal. Egyik katona megfogta a zsákot, és az csörömpölt. Megvizsgálták a zsákokat: teli volt fegyverrel, lőszerrel, kézigránáttal. Átadták a németeknek őket.” (Tóth István őrmester visszaemlékezése)

Állapítsa meg, melyik állítások helyesek és igazolhatók a források alapján! Karikázza be a négy megfelelő állítás sorszámát!

1. A megszálló csapatok esetenként aránytalanul reagáltak a partizántevékenységre.
2. A partizánok jól elkülöníthetők voltak a civil lakosságtól.
3. A partizánok a reguláris hadseregtől teljesen függetlenül tevékenykedtek.
4. A partizánok felderítő feladatokat is elláttak.
5. A partizánmozgalom kizárólag a megszállók kegyetlensége miatt működött.
6. A megszálló alakulatok kegyetlenségét félelmük is előidézte.
7. A partizánok szerepe elhanyagolható volt a keleti fronton.
8. A partizánok sokszor a közlekedési vonalakat és a megszállók utánpótlását pusztították el.
9. A partizánok nem működtek együtt politikai szervezetekkel.

4 pont

10. A feladat a Kádár-korszakkal kapcsolatos.

Válassza ki a korabeli karikatúrák közül azokat, amelyek alátámasztják a táblázatban szereplő állításokat! Írja a karikatúrák betűjeleit a táblázat megfelelő mezőibe! Egy mezőbe egy betűjelet írjon! Egy betűjel kimarad. (Elemenként 1 pont.)

A)

„Felduzzasztott adminisztráció.

– Ha bevezetnénk a teljesítménybért, ellopnák egymástól az ügyiratokat.”

B)

„Szabad árak. Ugyanaz az anyag.”

C)

„Vegyétek tudomásul, hogy kimaradok a suliból! Engem nem fog mindenki gúnyolni, hogy közönséges magyar farmerban járok!”

D)

„Ma is ötig hajtunk?”

E)

„Optimizmus.

– Már nem sokáig ácsorgunk itt az aluljáróban, tegnap beadtuk a lakáskérvényt.”

Állítás	Betűjel(ek)	
a) Az állami munkahelyeken sok esetben nem volt hatékony a munkavégzés.		
b) A tervgazdálkodás rugalmatlansága miatt bizonyos javak megszerzésére hosszú ideig kellett várni.		
c) A nyugati divatot az ideológiai ellentétek ellenére is másolták.		

4 pont

11. A feladat a magyarországi gazdasági rendszerváltoztatáshoz kapcsolódik.

Mely problémákat vagy célokat írják körül a következő, az 1990-ben elfogadott kormányprogramból származó részletek? Írja a megfelelő szakkifejezéseket a forrásrészleteket követő pontozott vonalakra! A felsorolt szakkifejezések közül válasszon! Egy forrásrészlethez egy szakkifejezést írjon! Két szakkifejezés kimarad. (Elemenként 1 pont.)

Szakkifejezések: államadósság, infláció, jóvátétel, kárpótlás, munkanélküliség, privatizáció

a) „Nem élhetünk együtt egy olyan [...] [folyamattal], amely állandóan gyorsul, amikor a lakosság és gazdaság szereplői folyamatosan azzal számolnak, hogy hónapról hónapra, évről évre az áremelkedések felülmúlják a korábbiakat. [...] Stratégiai célunk az erős és biztos forint megteremtése.”

.....

b) „A gazdasági program számol [...] [ennek] átmenetileg jelentős növekedésével, amely területileg súlyos [...] nehézségeket okozhat. [...] A rugalmas piacgazdaság eredményeként hatékonyan működhet az átképzés, a bérből és fizetésből élők nagy számban válhatnak vállalkozókká.”

.....

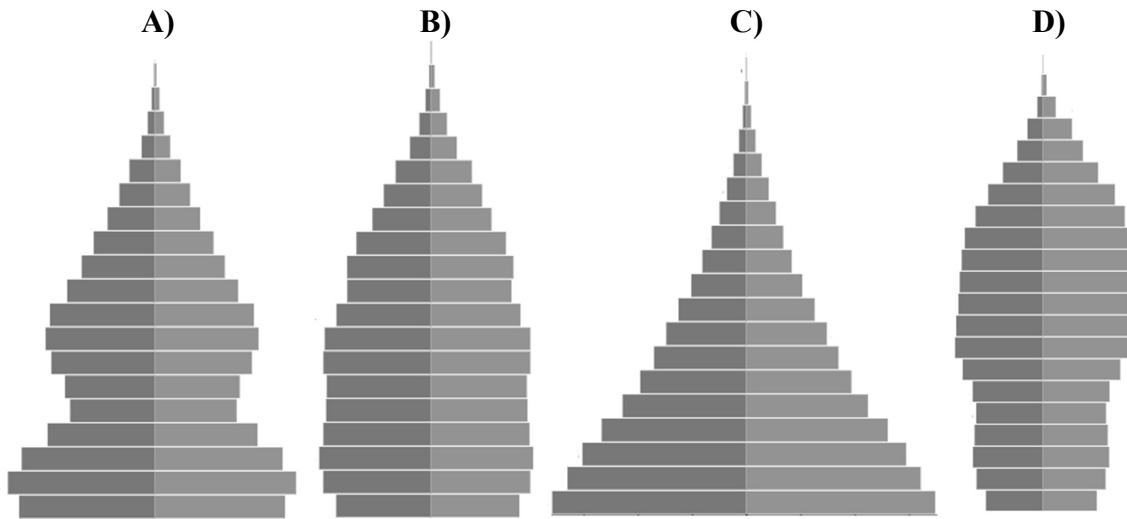
c) „Célunk igazságot szolgáltatni a parasztságnak az elszenvedett sérelmekért. E tekintetben az 1947-es esztendő meghatározó kiindulópont lehet, amikor kialakultak az 1945-ös földreformot követő tulajdonviszonyok, és még nem kezdődött el az erőszakos kollektivizálás.”

.....

d) „A program eredményeként olyan piaci struktúra alakul ki, amelyben döntő súllyal szerepelnek a kis- és középméretű vállalkozások, nagymértékben átvéve a pazarló, mesterségesen létrehozott és fenntartott állami nagyvállalatok helyét. [...] Ennek keretében számítunk a külföldi működő és pénztőkére. A magyar gazdaságban szerepet vállaló külföldi tőke részaránya a program végére többszörösére nőhet.”

.....

4 pont

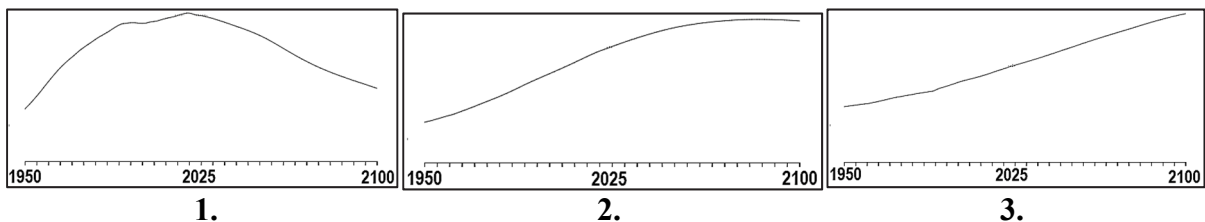
12. A feladat a jelenkori világ demográfiai változásaihoz kapcsolódik.**Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)***Korfák*, 2024*

*A korfa a népesség nemenkénti koreloszlását ábrázoló szalagdiagram. A grafikon bal oldalán a férfiak, jobb oldalán a nők százalékos eloszlásának megfelelő hosszúságú vízszintes sávok mutatják az adott életkorú népesség százalékos eloszlását, öt éves korcsoportonként. A korfán alul helyezkednek el a legfiatalabb, majd felfelé haladva az egyre idősebb korosztályok.

a) Döntse el, melyik korfa jeleníti meg a táblázatban felsorolt földrészek lakosságának jelenlegi összetételét! Írja a korfák betűjeleit a táblázat megfelelő mezőibe! Egy mezőbe egy betűjelet írjon! Egy betűjel kimarad.

Földrész	Korfa betűjele
Európa	
Afrika	
Ázsia	

b) Állapítsa meg, melyik grafikonon ábrázolja a világ népességének tényleges és valószínűsíthető alakulását 1950–2100 között! Karikázza be az egyetlen megfelelő grafikon sorszámát!

4 pont

II. SZÖVEGES, KIFEJTENDŐ FELADATOK**Olvassa el figyelmesen!**

A következő feladatok közül összesen **kettőt** kell kidolgoznia.
Az alábbi szabályok alapján kell választania:

Kidolgozandó:

egy, az **egyetemes** történelemre vonatkozó **rövid** feladat,

egy, a **magyar történelemre** vonatkozó **hosszú** feladat.

A rövid egyetemes és a hosszú magyar feladat **más korszakra** – az egyik az 1849-ig tartó, a másik az 1849 utáni korszakra – vonatkozzon! *(A táblázatban a korszakokat kettős vonal választja el.)*

Tanulmányozza figyelmesen a feladatokat!

	Korszak	Sorszám	Feladat	A feladat típusa
Egyetemes történelem	1849-ig	13.	A korai kapitalizmus társadalmi hatásai	rövid
	1849 után	14.	A nemzetiszocialista fajelmélet	rövid
Magyar történelem	1849-ig	15.	IV. Béla uralkodása	hosszú
	1849 után	16.	A Rákosi-korszak gazdaságpolitikája	hosszú

A feladatok tanulmányozása után **karikázza be a választott feladatok sorszámát!**

A következő táblázatban feltüntettük a két választási lehetőséget.

Jelölje X-szel a választását a megfelelő sorban! Csak az egyik lehetőséget jelölje!

A választott feladatok sorszáma	Választásának jelölése X jellel
13. és 16.	
14. és 15.	

A feladatok közül **csak a választott kettőt dolgozza ki!** Válaszeit az azonos típusú feladatokat követő pontozott vonalakra írja!

A feladatok kidolgozása előtt tanulmányozza a 2. oldalon található útmutatót!

A válaszok elkészítése során **fogalmazvány** (piszkozat) készíthető!

A feladatok után az értékelési szempontok szerepelnek, az elért pontszámokat a javító tanár állapítja meg.

Szempontok		Elérhető	Elért
		pont	
Feladatmegértés		2	
Tájékozódás térben és időben	T	2	
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	K1	2	
	K2	2	
Ismeretszerzés, források használata	F	3	
Történelmi gondolkodás és történelmi ismeretek	E1	3	
	E2	3	
Összpontszám / Vizsgapont		17	

15. A feladat IV. Béla uralkodásával kapcsolatos. (hosszú)

Mutassa be a források és ismeretei segítségével IV. Béla tatárjárás utáni intézkedéseit! Válaszában térjen ki a tatárjárás közvetlen következményeire is!

„A kereszténység érdekében megalázva királyi méltóságunkat, két leányunkat a [Magyarországtól északkeletre élő] rutének két hercegéhez, a harmadikat pedig Lengyelország hercegéhez adtuk nőül, hogy tőlük [...] megtudhassuk a tatárok gondosan titkolt terveit, s így szándékaikkal s csalárd furfangjaikkal alkalmasabban szembeszállhassunk.” (IV. Béla levele IV. Ince pápához, 1250)

„[IV. Béla] kiemelt figyelmet fordított az ország központi részén [...] lévő királyi központok erősítésére, így Esztergom és Fehérvár mellett Budára is, különösen az 1247 utáni években, amikor egy újabb mongol támadás később alaptalannak bizonyult híre fenyegette az országot. Ekkor jött létre Budán a falakkal és tornyokkal körbevett castrum [vár].” (Végh András történész, 2015)

„[Elrendeljük, hogy a hospesek, azaz a nyugatról betelepülők] közös akarattal válasszanak maguk közül bírót, és [...] bírójukat minden év letelte után újra kell választaniuk. [...]

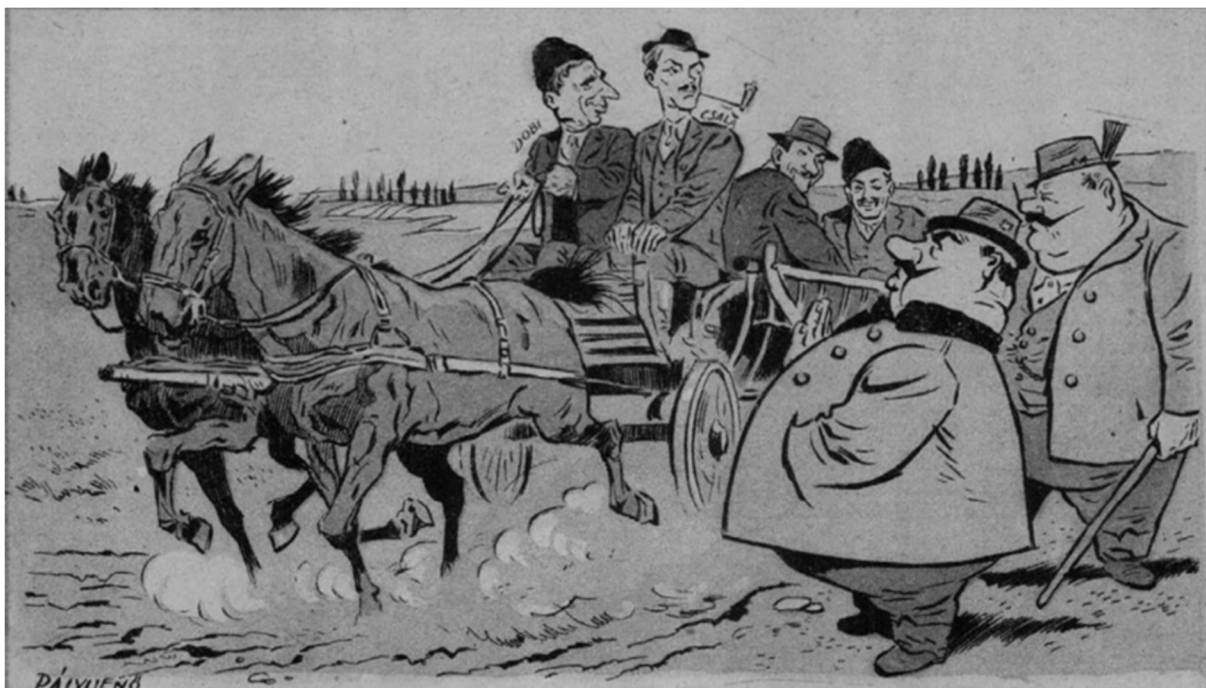
Ezenkívül elrendeltük, hogy minden telek [...] [évente egyszer] 12-12 dénárt tartozik fizetni census, vagyis terragium [adó] fejében.

Ezenkívül engedélyezzük nekik, hogy csütörtökön vásárt tarthassanak.” (Komári hospesek kiváltságlevele, 1263)

16. A feladat a Rákosi-korszakkal kapcsolatos. (hosszú)

Mutassa be a források és ismeretei segítségével a Rákosi-korszak gazdaságpolitikájának fő jellemzőit! Válaszában világítson rá a gazdaságpolitika ideológiai hátterére is!

„A magyar munkásosztály a dolgozó parasztsággal szövetségben és a Szovjetunió támogatásával, nehéz harcok után győzött a régi renddel szemben, hatalomra jutott, és rálépett a szocializmus építésének útjára. Ennek eredményeképpen az ipar túlnyomó részéből kiszorította a kapitalistákat, megszüntette a kizsákmányolást [...]. Számszerűen ez abban mutatkozik, hogy az ipar 91,1%-a már az államosított, illetve társadalmiasított szektorhoz tartozik, és csak nem egészen 9%-a a kapitalistáké.”
(Rákosi Mátyás országgyűlési beszéde, 1949)

Az Útonállók című karikatúra, 1949

Felirata:

Kulák: – Álljanak meg, hé! Merre mennek?

Csala: – A szocializmus felé.

Kulák: – Az nekünk nem jó! Mi éppen az ellenkező irányba megyünk.

(A lovaskocsin elöl ülő két alak Dobi István miniszterelnök és Csala István földművelésügyi miniszter.)

„Tíz hónappal ezelőtt indult meg a békekölcsön jegyzése. A Rákosi Művek dolgozói nagy lelkesedéssel, közel 27 millió forint békekölcsönt jegyeztek. Az Országos Takarékpénztár központja előtt hosszú sorban állnak a Magyar Posta kocsijai, hogy mindenkihez eljuttassák a békekötvényeket [...] [A] dolgozó népünk megtakarított forintjaiból adott kölcsön [...] nemcsak több gyár, több város felépítését szolgálja, de kifejezi népünk békevágát is.” (A Filmhíradó tudósításának szövege, 1951)

*A választott hosszú, a magyar történelemre vonatkozó feladat sorszáma:
A feladat kidolgozása:*

Történelem
K2513

Szempontok		Elérhető	Elért
		pont	
Feladatmegértés		2	
Tájékozódás térben és időben	T1	2	
	T2	2	
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	K1	2	
	K2	2	
	K3	2	
Ismeretszerzés, források használata	F1	3	
	F2	3	
	F3	3	
Történelmi gondolkodás és történelmi ismeretek	E1	3	
	E2	3	
	E3	3	
	E4	3	
Összpontszám / Vizsgapont		33	

Név: osztály:.....

Név: osztály:.....

A feladatlapon szereplő források (kép, ábra, térkép, adatsor) forrásai:

1. Plutarkhosz: Párhuzamos életrajzok. Ford.: Máthé Elek. Budapest, Magyar Helikon Kiadó, 1978.
2. https://link.springer.com/chapter/10.1057/9780230615441_3
Daniel F. Callahan: Charlemagne, and the Destruction of the Church of the Holy Sepulcher in Jerusalem in the Writings of Ademar of Chabannes
3. <http://mek.niif.hu/01900/01992/html/index823.html>
<https://ferfiakjatekboltja.hu>
<https://lovagok.hu/hadviseles>
<https://knyfe.de/hu/halott/marto-k%C3%B6z%C3%A9pkori-alab%C3%A1rd/m%C3%A1rcius-8501/>
<http://www.bibl.u-szeged.hu/bibl/mil/kozepkor/hadjaratok/kalandozasok.html>
5. Mohács emlékezete. A mohácsi csatára vonatkozó legfontosabb magyar, nyugati és török források. A csatahely régészeti feltárásának eredményei. Budapest, Európa Kiadó, 1979.
6. Francis Wishaw: The Railways of Great Britain and Ireland, 1842.
<https://archive.org/details/railwaysgreatbr00wishgoog>
7. Romsics Ignác: Bethlen István. Politikai életrajz. Budapest, Helikon Kiadó, 2005.
Bereg, 1904. július 17.
8. Történelem érettségi középszint, 2008. október
https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatas/erettsegi/feladatok2008osz/k_tort_08okt_fl.pdf
9. <https://www.uni-nke.hu/document/uni-nke-hu/For%C3%A1cs%20B.pdf>
<https://www.magyarhirlap.hu/tudomany/Partiznavadaszat-es-tuzkeresztseg>
<https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/2vhSzakkonyv-magyarok-a-ii-vilaghaboruban-2/a-keleti-hadszinter-es-magyarorszag-1941-1943-CF9/7-az-arcvonalak-mogott-1941-1943-108A/>
10. Ludas Matyi, 1980/9. szám (02.28.) BGY karikatúrája
Ludas Matyi, 1980/10. szám (03.06.) Dános Jenő karikatúrája
Ludas Matyi, 1980/12. szám (03.20.)
Ludas Matyi, 1962/1. szám (01.04.) Vasvári Anna karikatúrája
Ludas Matyi, 1980/7. szám (02.14.) BGY karikatúrája
11. Antall József: A kormány programjának ismertetése az országgyűlésben, 1990. május 22.
<https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/OGYNaplo-orszaggyulesi-naplo-1990-2022-4/19901994-5/1990-evi-tavaszi-ulesszak-156/1990-majus-22-kedd-az-orszaggyules-5-ulese-8A0/a-kormany-programjanak-ismertetese-8BC/antall-jozsef-dr-kijelolt-miniszterelnok-8C0/>
12. <https://www.populationpyramid.net/world/2024/>
13. dr. Boronkai – dr. Gianone – Kormos – dr. Kovács – Simonkay – Tamásiné: Történelem 10. Budapest, Szent István Társulat, 2022.
14. https://www.nkp.hu/tankonyv/tortenelem_11_nat2020/lecke_05_019
15. dr. Boronkai – dr. Gianone – Kormos – dr. Kovács – Rubovszky – Tamásiné: Történelem 9. Budapest, Szent István Társulat, 2021.
Végh András: Buda I. kötet, Budapest, 2015.
https://www.academia.edu/25493856/Buda_I_rész_1686_ig_Buda_Part_I_to_1686_Írta_és_összeállította_by_András_Végh_Magyar_Várostörténeti_Atlasz_4_Hungarian_Atlas_of_Historic_Towns_No_4_Budapest_2015
Zala megye történelmi olvasókönyve – Helytörténeti szöveggyűjtemény. Zala Megyei Levéltár, 1996.
<https://mnl.gov.hu/sites/default/files/zml/kiadvanyok/zalatortolv.pdf>
16. <https://mek.oszk.hu/04300/04351/04351.htm>
Ludas Matyi, 1949/14. szám (04.01.) Pályi Jenő karikatúrája. www.arcanum.com
Magyar Filmhíradó 34. 1951. augusztus. <https://filmhiradokonline.hu/watch.php?id=10902>

		pontszám	
		maximális	elért
I. Egyszerű, rövid választ igénylő feladatok	1. feladat	4	
	2. feladat	4	
	3. feladat	4	
	4. feladat	4	
	5. feladat	6	
	6. feladat	4	
	7. feladat	4	
	8. feladat	4	
	9. feladat	4	
	10. feladat	4	
	11. feladat	4	
	12. feladat	4	
	Összesen	50	
	I. Elért pontszám egész számra kerekítve		
II. Szöveges (kifejtendő) feladatok	13. feladat	17	
	14. feladat	17	
	15. feladat	33	
	16. feladat	33	
	Összesen	50	
	II. Elért pontszám egész számra kerekítve		
I. + II. Az írásbeli vizsgarész pontszáma		100	

dátum

javító tanár

		pontszáma egész számra kerekítve	
		elért	programba beírt
I. Egyszerű, rövid választ igénylő feladatok			
II. Szöveges (kifejtendő) feladatok			

dátum

dátum

javító tanár

jegyző